

Parlament d'obertura de la 9a Universitat Nova Història

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 30-07-2022

Jordi Bilbeny ha obert l'acte de presentació de la 9ª edició de l'Universitat Nova Història amb el següent parlament.

Benvinguts, benvingudes, amics i amigues, bon dia a tothom!

Deia Pierre Bourdieu, un dels grans sociòlegs occitans contemporanis, que alguns filòsofs com Wittgenstein «han dedicat bona part de la seva vida a destruir aquells falsos problemes que, no obstant la seva falsedat, estan socialment constituïts com a autèntics». És a dir, que dins la història del coneixement hi ha falsedats socialment tan ben acceptades, que semblen certes. I no ho són. Però no és tan fàcil demostrar-ho. Sobretot, perquè, entre els diversos protagonistes que intervenen en el debat i en la construcció del discurs per recuperar la veritat dels fets, cadascun «desenvolupa una visió d'aquesta història adequada als interessos vinculats a la posició que hi ocupa, ja que els diferents relats històrics estan orientats en funció de la posició del seu autor, i no poden aspirar, per tant, a la condició de veritat indiscutible», cosa que crea «el perill de privilegiar una orientació» per sobre de les altres. És a dir, que en la recerca dels fets també hi ha interessos de classe, amiguisme, gregarisme i, en el nostre cas català concret, pactes d'estat. Especialment en un món com l'acadèmic, que depèn directament de la corresponent nòmina ministerial espanyola. Això al nostre país ha fet uns historiadors molt educats i encara més respectuosos amb la historiografia colonial, que, ara ja sabem que no és res més que la historiografia que defensa la història inquisitorial. I per això mateix En Bourdieu afirmava que un dels paranys en què acostumen a caure els historiadors de la sociologia és «aqueixa disposició a la hipercorrecció, molt comuna en les persones de primera generació en vies d'integració i que aspiren fervorosament al reconeixement». Cert: una hipercorrecció molt comuna a les persones de primera generació, però també de segona i tercera. Perquè al marge de la novetat en l'estudi, el que forma la base i cohesiona aquests historiadors, per mi, és la fal·lera incontrolada de reconeixement.

A més a més, segons En Bourdieu –i això també ens és molt familiar i proper?, «les regles del mètode científic, tal com són explicades pels lògics, no corresponen a la realitat de les pràctiques. Talment en altres professions, els científics donen per descomptat que les teories i els mètodes existents són vàlids i els fan servir per a les seves necessitats», no pas per comprendre la realitat. I per aquesta raó no tan sols «no treballen en el descobriment de noves teories», sinó, com tots hem vist i viscut, aferrissadament en contra, sobretot pel que fa a la restauració de la nostra història censurada. I és aquest grup de científics, estudiosos o historiadors, el qui «determina les qüestions que poden ser plantejades i les que en queden excloses; allò que es pot pensar i el que és impensable».

Quanta raó que té En Bourdieu. Quanta raó! I com s'assemblen les seves observacions al que ens passa ara i aquí, avui mateix, a Catalunya, amb les meves i les nostres recerques, menystingudes pel món acadèmic simplement perquè no són les seves recerques. Ni són seves, ni les poden controlar. Per això desapareixen. Per això, disfressats de persones preocupades per la història del nostre país i preocupats pel que ells en diuen «mètode científic», insulten, ridiculitzen, menyspreen, marginen, persegueixen, obliteren, difamen. Però, és clar, com ressentia En Bourdieu, el seu mètode científic, és un mètode fet a mida que no permet la discrepància, ni la crítica, ni tan sols l'aportació de noves dades. El seu gran mètode científic és l'apriorisme científic. És a dir: no cercar res de nou i si se cerca, fer que coincideixi d'entrada amb el que ja se sap a fi que tot quedi tal com sempre ha estat. O com ho subratlla En Bourdieu: en el món del científic modern, «l'observació està orientada per la teoria». I així és impossible investigar, ni, menys encara, fer de científic, perquè en les recerques, «tot es desenvolupa com si els científics haguessin instaurat unes fronteres arbitràries per impedir l'entrada a unes formes de pensar i actuar diferents de les seves». I no és una actitud involuntària o inconscient. No. Els científics aquí descrits per aquest sociòleg occità, i els historiadors que tots coneixem, saben que no poden acceptar les nostres recerques, i ni tan sols les noves proves que aportem a fi d'ampliar i enriquir el camp de visió del nostre passat, perquè, d'alguna o altra manera, haurien de tancar la barraca. Car, com reconeix també En Bourdieu, «una gran innovació científica pot destruir infinitat d'investigacions i, de passada, d'investigadors, malgrat no tenir la més mínima intenció de perjudicar ningú». Per això, doncs, la recerca i el coneixement, ha esdevingut una gran lluita. En conseqüència, no costa gaire d'entendre que, si ens ataquen a peu i a cavall, és que les nostres recerques no només els posen molt nerviosos, sinó que ja han esdevingut un cos teòric important per explicar la realitat amb coherència i convicció.

La seva desesperació, la seva virulència és, en realitat, la plasmació en temps present de la nostra gran força. Ho torna a encertar En Bourdieu quan adverteix que «les lluites de prioritat solen enfrontar a qui ha descobert un fet en estat brut, sovint una anomalia respecte a l'estat de coneixement, i a qui, mercès a un instrumental teòric més avançat, ho ha convertit en un fet científic, constitutiu d'una nova manera de concebre el món». I si les nostres recerques ja constitueixen una nova manera de concebre el món, Catalunya inclosa, és que el nostre mètode científic s'està imposant a la submissió a la història inquisitorial, a la genuflexió davant la historiografia espanyola i francesa, al terror multisecular dels estats espanyol i francès. Si les nostres recerques avancen i es consoliden és que també les nostres vides comencen a prendre sentit. La nostra dignitat es recupera, el nostre anhel insubornable de llibertat política continua dempeus, malgrat tots els malgrats, i totes les traïcions caïnites a què ja ens té acostumat el nostre poble, i avançar impertèrrit cap al futur.

Si continuem avançant és també gràcies a tots i a totes vosaltres, que dia rere dia, mes rere mes, anys rere any, continueu donant-nos el vostre suport incondicional, el vostre escalf personal, llegint els nostres estudis, els nostres llibres, descarregant-vos les nostres conferències i compartint-ho tot amb amics, coneguts i saludats, eixamplant, així, el nostre nombre de simpatitzants, lectors, seguidors i adherits. Però també eixamplant la capacitat de comprensió del nostre passat i fent possible un futur on l'engany, la covardia i l'estafa intel·lectuals deixin de ser el gran objectiu de tot català per convertir-lo en un futur ple d'honradesa, rigor, estudi, valentia, tenacitat, humilitat i servei, com la més preuada de totes les nostres joies, i sense la qual la capacitat de raonament seria desterrada de la faç de la terra.

Nosaltres som aquí per evitar la mort del pensament. Nosaltres som aquí conjurats per recuperar el passat. Som ara aquí perquè la llum de les veritats que trobem, la força dels fets que descobrim, ens acompanyin en la consecució de la nostra llibertat personal i de la nostra llibertat política.

Gràcies a tots i a totes per fer el nostre somni possible.

Gràcies. Moltíssimes gràcies a tots i a totes per tot.

Jordi Bilbeny

Solivella, 30 de juliol del 2022